

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady dňa 26. 4. 2023

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: PGO-RPMS/2023/00279

Programová služba: TA3

Vysielateľ: C.E.N. s.r.o.

Číslo licencie: TD/14

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenie:

Návrh uznesenia:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnety na preverenie evidované pod č. PGO-RPMS/2023/00279 smerujúce voči vysielaniu televíznej programovej služby TA3 vysielateľa C.E.N. s.r.o. a uznala podnety na preverenie podľa ustanovenia § 150 ods. 13 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnené**.

Úloha:

Kancelária Rady oznámi podávateľom podnetov výsledok preverenia podnetu.

T: 8. 5. 2023

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na rokovanie Rady pre mediálne služby
dňa 26. 4. 2023

Podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/00279 zaevidovaný dňa 20. a 27. 2. 2023
Podávateľ: fyzická osoba (2)
Predmet podnetu: V politike
Deň a čas vysielania: 19. 2. 2023 11:00 hod.
Označenie podľa JSO: bez označenia

Programová služba: TA3
Vysielateľ: C.E.N. s.r.o.
Číslo licencie: TD/14

Dátum: 19.4.2023

OBSAH PODNETU:

Podnet č. 1

„Z mojho pohľadu ucebnicove porušenie zakona o medialnych službach § 25. Tendencie, manipulatívne moderovanie, navadzavacie otázky, bez oponentov, prakticky styria diskuteri s rovnakým názorom bez oponentury. Moderator vyjadruje svoje politické názory atd. Takto predsa nemože vyzerat TA3, ktora ma v nazve spravodajska televizia a v statuse : Slobodným šírením informácií a názorov chce TA3 prispievať k rozvoju pluralitnej demokratickej spoločnosti a jej náležitých hodnôt.Poskytuje objektívne, vyvážené, overené a presné informácie.TA3 rešpektuje názorovú rôznorodosť spoločnosti a odmieta byť televíziou len jediného názoru, jedinej strany, jediného vyznania.“

Podnet č. 2

„V diskusnej relácii TA3 - V politike - moderátor na úvod predviedol absolútne neprofesionálne predstavenie jeho vlastných bludov a dezinformácií. V ďalších častiach relácie dostali priestor iba predstavitelia jedného názoru - najprv monológ skorumpovaného patologického klamára a v druhej časti predstavitelia "akože" opozície, pričom moderátor absolútne zlyhal, čo sa týka vyváženia diskusie.“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej aj „ZMS“):

§ 25

Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Relácia *V politike* zo dňa 19. 2. 2023 pozostávala z dvoch častí. V prvej bol odvysielaný vopred natočený rozhovor s ministrom obrany SR Jaroslavom Nad'om, ktorý sa v štandardnom vysielacom čase naživo vysielanej relácie nemohol zúčastniť pre pracovnú zaneprázdnenosť. V druhej časti relácie diskutovali hostia **Peter Kmec**, poslanec NR SR (Hlas-SD), **Juraj Krúpa**, poslanec NR SR (SaS) a **Tomáš Valášek**, poslanec NR SR (PS). Spoločnými témami oboch diskusií boli témy zahraničnopolitickej orientácie SR, bilancia prvého výročia vojny na Ukrajine, hybridná vojna a dezinformačná scéna.

V prvej časti relácie s podtitulom **Preletia MiG-y parlamentom?** sa moderátor s host'om J. Nad'om podrobnejšie venovali falošným povolávacím rozkazom. Minister rázne odmietol, že by ministerstvo takéto rozkazy vydalo. Uviedol, že ide o hoaxy, žiadna mobilizácia sa nechystá a každý, kto to tvrdí, je falošný luhár, ktorého jediným cieľom je strašiť ľudí, a preto aj v danej súvislosti vyzval generálneho prokurátora, aby v tejto veci začal konať. Následne sa debata venovala možnosti poslať na Ukrajinu slovenské stíhačky Mig-29. J. Nad' uviedol, že už dlhodobo deklarujeme, že sme pripravení MiG-y na Ukrajinu poslať, za predpokladu, že ich Ukrajinci chcú, a že dostaneme nejakú formu náhrady. Či už vo forme finančnej alebo materiálnej, že táto téma sa dlhodobo rieši na úrovni ministrov obrany aj v ramsteinskom formáte, kde je asi šesťdesiat krajín, ktoré pomáhajú vojensky Ukrajine, aj na úrovni ministrov obrany členských krajín NATO, aj na bilaterálnych stretnutiach. Takisto podotkol, že tejto téme sa venuje aj minister zahraničných vecí, aj premiér, no zatiaľ ku konkrétnym záverom nedošlo.

Na otázku moderátora, či nepodporuje dezinformačnú scénu aj on sám, keď podobné výroky použil aj v súvislosti s obranným systémom S-300, o ktorom hovoril, že nepôjde na Ukrajinu, no zrazu sa tam ocitol, reagoval, že vtedy bola iná situácia, nakoľko celý proces darovania obranného systému bol utajovaný. Uviedol, že za to sa verejnosti aj ospravedlnil, ale musel dodržať zákon, takisto ako R. Fico, keď utajil pred médiami, že priviedol desať teroristov z Guantánama. V tomto prípade dal verejný prísľub, že keď príde k tomu, aby sme rozhodli o darovaní MiG-ov na Ukrajinu, tak sa daná téma prerokuje v Národnej rade. Následne sa debata zaoberala výhodnosťou predaja či darovania vojenskej techniky a obavami, či poskytnutím MiG-ov-29 Ukrajine nezatahnete NATO a Slovensko do vojny. J. Nad' v danej súvislosti citoval Chartu OSN, ktorá hovorí, že nielenže má právo sa Ukrajina brániť, ale má právo si pýtať pomoc od iných krajín, keďže je obeťou agresie. Uviedol, že viac ako šesťdesiat krajín sveta pomáha Ukrajine. Na záverečnú otázku, či musí rozhodnúť Ústavný súd o tom, či má dočasne poverená vláda právomoc prijať takéto rozhodnutie v zahraničnopolitickej otázke J. Nad' uviedol, že si na MO SR urobili analýzu a dostali aj stanovisko od ministra spravodlivosti, kde sa zhodli na tom, že jednoducho nie je potrebné, aby rozhodoval niekto iný, že rozhodnutie vlády je plne legitímne. Zároveň sa odvolal aj na stanovisko bývalého predsedu Ústavného súdu J. Mazáka. Súčasne vyjadril presvedčenie, že keďže naplnili všetky podmienky, ktoré si dal P. Pellegrini, že nebudeme prví, kto poskytne stíhačky Ukrajine, že je tento postup medzinárodne koordinovaný, neznižuje sa obranyschopnosť SR, tak Hlas-SD zahlasuje za poskytnutie takejto pomoci a návrh prejde NR SR. Podľa neho je to zodpovednosť vlády a vláda by toto rozhodnutie urobiť mala, pretože nerobí nič zlé. Pomáha krajine, ktorá je pod agresiou a zároveň to má aj ekonomickú výhodnosť pre Slovenskú republiku.

V druhej časti relácie s podtitulom **Rok ruskej vojny na Ukrajine** diskutovali hostia o rovnakých témach, o akých diskutoval moderátor v prvej časti relácie s ministrom obrany J. Nad'om. Prvou z nich bola téma povolávacích rozkazov. P. Kmec ich označil za šírenie dezinformácií a hoaxov, pričom však podľa neho ich dementovanie zo strany vlády má slabú váhu, keďže vláda požíva nízku dôveru verejnosti. J. Krúpa ich označil za šírenie bludov a podľa neho taktiež nízka dôvera vlády má za následok, že ľudia sú náchylní uveriť hocičomu. Tomáš Valášek upriamil pozornosť na to, že práve voliči Progresívneho Slovenska sa najväčšou mierou prihlásili k tomu, že by išli bojovať za túto krajinu aj so zbraňou v ruke. Šírenie hoaxov zo strany opozičných lídrov je podľa neho stará overená politická taktika autokratov, ktorá v konečnom dôsledku len nabúrava našu obranyschopnosť. Následne moderátor upriamil pozornosť k téme darovania stíhačiek na Ukrajinu. Podľa Tomáša Valáška je poslanie bojovej techniky v našom záujme a mrzí ho, že sme ich neposlali už dávnejšie. Progresívne Slovensko podľa neho vyzvalo vládu na ich zaslanie ešte niekedy v marci minulého roka, a tým pádom by sme sa už dávno vyhli celej debate o ústavnosti toho kroku. J. Krúpa podotkol, že už niekoľko krajín stíhacie lietadlá na Ukrajinu dodalo bez toho, aby o tom nejakým spôsobom informovali verejnosť alebo sa tým niekde chválili a nikto sa tým nezaobrá, nikto to nerieši a myslí si, že takouto cestou sme mohli postupovať aj my. P. Kmec sa vyjadril, že nevidí zásadný problém v poskytnutí bojovej techniky Ukrajine, ale žiadajú najprv informáciu, v akom stave má minister celú túto legislatívno-politickú otázku vyriešenú. Uviedol výhrady voči prezentovanému mesiášstvu premiéra E. Hegera i ministra J. Nad'a, podľa neho mali zvoliť inú taktiku, nie hrať na nejakú svoju cestu spojenú so svojou politickou budúcnosťou a, bohužiaľ, išli s touto veľmi citlivou politickou témou s bubnom na zajace. Podotkol, že ak si zoberieme našich severných susedov, tí to vyriešili spôsobom, že vlk bol sýty a ovca zostala celá. V následnej debate všetci traja diskutujúci zastávali viac-menej zhodné stanoviská k poskytovaniu vojenskej pomoci Ukrajine. Kritika smerovala skôr ku konkrétnym krokom vlády v zmysle transparentnosti legislatívnych postupov a koordinácie so zahraničnými spojencami. Zhoda panovala aj v otázkach zabezpečenia ochrany vzdušného priestoru

Slovenska na základe vzájomných dohôd s Poľskom a Českom, a v otázkach, či Rusko predstavuje medzinárodnú hrozbu, a či a nakoľko je prínosné naše členstvo v EÚ a NATO. Na moderátorom položenú otázku, ktorú často šíri konšpiračná alebo dezinformačná scéna, že čím viac bude Západ dodávať zbrane Ukrajine, tým dlhšie sa bude predlžovať vojenský konflikt, a či nie je cesta začať mierové rokovania, zastaviť dodávky zbraní a sadnúť si za rokovací stôl, reagovali hostia odmietavo. Argument zastaviť dodávky zbraní označili ako ľúbivý, ktorý však v terajšej fáze vojnového konfliktu mier nezaručí. Podľa Valáška by sme mali na našich vlastných hraniciach ruské vojská, stali sa pohraničím, rizikovým pásmom so všetkým, čo s tým súvisí, vrátane skutočnosti, že investori sa nám budú vyhýbať, lebo si nebudú istí, či na Slovensku je bezpečné investovať. J. Krúpa usúdil, že zatiaľ čo dezinformátori rozprávajú o mieri a hovoria, že mier treba, tak V. Putin spúšťa nové a nové útoky a mobilizuje. Jediný, kto predstavil návrh na mierové rokovania, bol podľa jeho vyjadrenia V. Zelenskyj, ktorý predstavil desaťbodový plán, na ktorý Rusko nereagovalo. Podľa P. Kmeca zastavenie pomoci Ukrajine by znamenalo kapituláciu Kyjeva voči Moskve so všetkými dôsledkami. Uviedol, že ak sa pozrieme na neustále napätie medzi baltskými krajinami a Ruskom, ktoré spolu hraničia, alebo Poľskom a Bieloruskom, podobnú situáciu možno očakávať aj na ukrajinsko-slovenskej hranici, ak by došlo k naplneniu scenára, že Ukrajina by sa stala nárazníkovou zónou Ruska smerom na Západ, takže je podľa neho v našom evidentnom záujme, aby sa aj tie vojenské operácie držali čo najďalej od Slovenska. Podľa neho dnes nevieme predvídať, akým spôsobom dopadne ozbrojený konflikt, ktorý sa momentálne vedie na obidvoch stranách Dnepra, ale z pohľadu Slovenska je veľmi dôležité, aby bola obnovená suverenita a územná celistvosť Ukrajiny, pretože na tom stojí naša budúcnosť ako samostatnej krajiny a republiky. V závere debaty bola témou hybridná vojna, ktorá podľa zúčastnených hostí relácie produkciou obrovského množstva konšpiračných teórií a dezinformácií, ktoré vnáša na sociálne siete, predstavuje vážnu hrozbu destabilizácie politických systémov v Európskej únii aj Severoatlantickej aliancii.

Podávateľia podnetu uviedli výhradu k personálnemu zastúpeniu hostí relácie a manipulatívnej práci moderátora, ktorý nezabezpečil vyváženosť diskusie a prítomnosť oponentov.

Vzhľadom na obsah a typ programu – aktuálna publicistika a tiež vzhľadom na výhrady podávateľov podnetu sme namietajú obsah analyzovali z hľadiska **§ 25 písm. b) ZMS:**

Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

K výhrade, že v diskusii dostali priestor iba predstavitelia jedného názorového spektra, uvádzame, že vysielateľ účasťou pozvaných hostí tak z koalície, ako i opozičného politického spektra vytvoril základný predpoklad dodržania korektnosti diskusie v zmysle dodržiavania kritérií objektivity. To, že sa hostia v niektorých témach zhodnú, ešte nemusí byť v rozpore s objektivitou, podstatné je, aby bola v súlade s kritériami objektivity diskusia ako celok.

V prvej časti relácie bol hosťom člen vlády, minister obrany **J. Nad'**. Išlo o prednahrávaný rozhovor z dôvodu jeho časovej zaneprázdnenosti v čase živého vysielania programu. V druhej časti relácie diskutovali na rovnaké témy ako J. Nad' hostia **P. Kmec**, poslanec NR SR (Hlas-SD), **J. Krúpa**, poslanec NR SR (SaS) a **T. Valášek**, poslanec NR SR (PS). Vysielateľ pozval

do relácie predstaviteľa vlády a koalície strany OĽANO, dvoch predstaviteľov opozičných strán Hlas-SD a SaS a opozičného poslanca, odídenca zo strany Za ľudí a súčasného člena mimoparlamentnej strany Progresívne Slovensko. Tým vytvoril priestor na prezentovanie tak vládnych, ako aj opozičných názorov. Skutočnosť, že hostia v diskusii prezentovali na diskutované témy vo veľkej miere zhodné názory, potvrdzuje, že na závažné celospoločenské témy týkajúce sa v danom prípade zahranično-politickej orientácie krajiny a vojenskej pomoci Ukrajine existuje veľká názorová zhoda naprieč politickým spektrom, a to tak v koalícii, ako i v rámci niektorých opozičných politických strán. Táto zhoda sa explicitne prejavila i pre tento formát programov skôr zriedkavým nekonfrontačným tónom diskusie. Na túto, pre slovenskú politickú scénu pomerne atypickú situáciu, upozornil vo svojom zhodnotení aj samotný moderátor, ktorý v závere uviedol:

Moderátor: „Páni, ďakujem veľmi pekne. Ja si dovoľm jednu poznámku, vzhľadom na to, že to nebola klasická politická diskusia a nebolo to o opozícii verzus koalícii. Tak poviem, že sa teším, že sa dá viesť konštruktívna a zmysluplná debata na slovenskej politickej scéne aj vďaka tomu, že tu sedeli dlhoročný veľvyslanec pri NATO Tomáš Valášek, dlhoročný branno-bezpečnostný expert Juraj Krúpa a dlhoročný veľvyslanec pri OSN Peter Kmec. Páni, ďakujem veľmi pekne.“

Spomínaná názorová zhoda však apriori nemusí byť v rozpore s objektivitou, za podstatný považujeme fakt, že všetky zúčastnené strany reprezentujúce rôzne strany politického spektra dostali adekvátny priestor vyjadriť na diskutované témy svoj názor a tiež skutočnosť, že iné názory v diskusii zastupoval moderátor. Na základe monitoringu relácie sa tak nestotožňujeme s podávateľmi podnetu, že moderátor viedol debatu tendenčne a manipulatívne, či kládol navádzacie otázky. Moderátor v oboch častiach relácie uvádzal danú problematiku v širších súvislostiach. V nich prezentoval aj názory a hlavné argumenty iného názorového spektra než aké reprezentovali prítomní hostia, tlmočil i názory politických oponentov, či kritikov vládnych postojov. Ako príklad uvedieme niektoré z nich.

Moderátor: „Ja použijem tie argumenty, ktoré používa dezinformačná scéna, alebo dezinfoscéna, ktorá produkuje jasný odkaz. Týmto krokom chcete posunúť voľby, aby ste mohli vládnuť čo najdlhšie. Je cieľom zatiahnuť Slovensko do vojny na Ukrajinu? Mobilizovať Slovákov a oddialiť voľby? Spýtam sa na rovinu.“

Moderátor: „... Dezinformačná scéna a niektoré opozičné politické strany vám vyčítajú, že to isté ste tvrdili aj o obrannom systéme S-300, o ktorom ste hovorili, že nie na Ukrajinu nepôjde a jedného dňa sa tam zrazu ocitol. Číže preto vám neveria evidentne aj z tohto dôvodu, že prečo by to malo byť pri MiG-29 inak?“

Moderátor: „Preto tu máme teraz aj troch, ak to môžem nazvať, opozičných poslancov, aby teda jednak, že vyvážili diskusiu s ministrom obrany, ale aby prezentovali aj svoj názor na ruskú inváziu na Ukrajinu.“

Moderátor súčasne usmerňoval debatu tak, aby nevybočovala z okruhu preberaných tém. K preberaným témam a položeným otázkam požadoval odpovede všetkých hostí a vytváral im pomerný časový priestor na vyjadrenie. Diskutujúcich usmerňoval, kládol im doplňujúce otázky, aby bola debata pre diváka zrozumiteľná. Divák si na základe názorov hostí a na základe položených a doplňujúcich otázok zo strany moderátora mohol na preberané témy utvoriť svoj vlastný úsudok. Relácia podľa nášho názoru dodržala princípy objektívnosti a nestrannosti aktuálnej publicistiky.

ZÁVER:

Na základe uvedeného sa domnievame, že odvysielaním relácie *V politike* zo dňa 19.2.2023 nedošlo k porušeniu § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách.

Podnety na preverenie navrhujeme posúdiť ako **neopodstatnené**.

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. PGO-RPMS/2023/00279)

Monitorované vysielanie: V politike
Deň vysielania: 19.2.2023
Čas vysielania: 11:00 hod.
Označenie podľa JSO: bez označenia

Preletia MiG-y parlamentom?

Moderátor: „Sledujete spravodajskú televíziu TA3. Dobrý deň. Bude to už rok, čo sa Vladimir Putin rozhodol vraždiť nevinných ľudí. Začal vojnu na Ukrajine a kým naši východní susedia zomierajú pod ruskými bombami, naplno sa roztočila ešte iná špirála. Hybridná vojna. Ruskí trollovia produkujú dezinformácie. Ich cieľom je zaplaviť verejný priestor kremel'skou propagandou. Manipulovať diskusie a destabilizovať a výsledok? Že aj na Slovensku reálne vedieme debaty o tom, či fakty sú fakty a nemyslím tým len na pamätný výrok o plochej zemi, či spochybňovanie vedy počas pandémie, ale aj na spochybňovanie zahraničnopolitickej orientácie Slovenska, nášho členstva v Európskej únii, alebo debatu, kto vyvolal vojnu na Ukrajine. V ostatných dňoch to dokonca vyzerá tak, že slovenskí novodobí Biľakovia už pripravujú ďalší pozývaci list do Kremľa. Ak by si niekto nepamätal, pozývaci list podpísalo v auguste 68 päť členov ÚV KSC, vrátane Vasiľa Biľaka. Poslali ho sovietskemu vodcovi Leonidovi Brežnevovi a požiadali o bratskú pomoc. No a tá prišla. Tanky a vojaci najmä zo Sovietskeho zväzu. Sovieti vtedy zabilí stovky ľudí, pripravili nás o slobodu a Česko-Slovensko okupovali vyše dvadsať rokov. Tak dúfajme, že novodobí biľakovci tento list nedopíšu, alebo aspoň neodošlú, aby nám tu Kremel' ten šesťdesiaty ôsmy nezopakoval. Vitajte V politike. No a dnes s povereným ministrom obrany Jaroslavom Naďom. Dobrý deň.“

Jaroslav Naď, minister obrany (OLaNO): „Dobrý deň prajem.“

Moderátor: „Pán minister, začnime tým, čo trápi mnohých na Slovensku už ostatné dni. Koľko povolávacích rozkazov ste už na ministerstvo obrany napísali?“

Jaroslav Naď: „Samozrejme, že ani jeden. Zato už som videl niekoľko falošných rôznych povymýšľaných od menšej kvality až po vysoko profesionálne spracovanie, ale samozrejme je to súčasť politiky, ktorá sa robí. Súčasť strašenia ľudí. Samozrejme žiadne povolávacie rozkazy sa neposielajú, ani sa to neplánuje. Žiadna mobilizácia sa nechystá ani nič podobné a každý, kto to tvrdí je falošný luhár, ktorého jediným cieľom je strašiť ľudí.“

Moderátor: „Ja použijem tie argumenty, ktoré používa dezinformačná scéna, alebo dezinfoscéna, ktorá produkuje jasný odkaz. Týmto krokom chcete posunúť voľby, aby ste mohli vládnuť čo najdlhšie. Je cieľom zatahnuť Slovensko do vojny na Ukrajine? Mobilizovať Slovákov a oddialiť voľby? Spýtam sa na rovinu.“

Jaroslav Naď: „Samozrejme, že to je čistý blud. Ja som vyzval generálneho prokurátora, aby tých ľudí, ktorí toto povedali a sú to politické strany Smer, aby sa na to pozrel, či je toto v poriadku, lebo podľa môjho názoru je to šírenie poplašnej správy. Je to spochybňovanie ústavnosti na Slovensku. To už nie je sranda a kvôli politickým cieľom, aby takýmto spôsobom spochybňovali ústavnosť, to naozaj už vyžaduje teda veľmi zvláštny žalúdok a vidím, že Robert Fico a jeho kolegovia ten zvláštny žalúdok zjavne majú.“

Moderátor: „Vy ste to už hovorili aj v iných médiách, keď ste boli na debate napríklad v rádiu *Expres*, že ste oslovili generálneho prokurátora. Máte už odpoveď od Maroša Žilinku, či sa touto vašou výzvou bude zaoberať respektíve týmto zatiaľ len ústnym podaním?“

Jaroslav Nad': „Ja som presne ako hovoríte, ja som ho, nepodal som to písomne. Asi by som to mohol zväžiť, keď to teraz hovoríte. Zatiaľ som ho vyzval dvakrát, alebo trikrát verejne, aby to urobil. Doteraz, keď ho vyzýval verejne Robert Fico, alebo ktokoľvek podobný, aby riešil veci týkajúce sa údajného poškodenia ruských hrobov, čo sa ukázalo, že to bol čistý hoax a nezmysel, alebo keď sa rozhodol, že bude vstupovať do zahraničnopolitických kompetencií vlády a písať tridsaťpäť nezmyselných pripomienok k zmluve o obrannej dohode s USA, tak čakal som, že bude veľmi aktívny aj v tomto prípade, keď sa spochybňuje ústavnosť na Slovensku, ale zatiaľ teda mlčí. Tak som zvedavý či s niečím príde.“

Moderátor: „To už bude asi aj na nás na médiách, aby sme sa generálneho prokurátora Maroša Žilinku spýtali, či plánuje niečo v tomto zmysle konať. Vy ste spomenuli a ja som to takisto spomínal na úvod, že konšpiračné teórie na Slovensku majú naozaj živnú pôdu a teraz pred voľbami vidíme, že začnú pribúdať dokonca viac ako v susednom Česku, kde sa jeden z prezidentských kandidátov tiež hral na podobnú, na podobnú nótu. Prečo podľa vás majú na Slovensku konšpiračné teórie takú živnú pôdu? Prečo to podľa vás tak na Slovákov zaberá?“

Jaroslav Nad': „To je dobrá otázka a naozaj si myslím, že ide o dlhodobý problém vzdelávania na Slovensku. Kritické myslenie, ale aj celkovo zmenený obsah histórie, kedy naozaj desaťročia vrátane mňa samotného, keď som študoval na základnej škole, napĺňali nezmyslami komunistickými, ktoré si napísali do študentských osnov, alebo žiackych osnov vzdelávacích komunisti a tým pádom jednoducho sa pomýlená história šírila ďalej. Ja verím teda, že keď už konečne príde k tomu zmenou kurikula vzdelávacieho, čo sa teda robí už roky a dúfam, že sa to konečne podarí, tak kritické myslenie a reálna história nie komunistami pozmenená bude téma.“

Moderátor: „Rozumiem čo hovoríte, ale asi sa nebudeme baviť o tom, že niekedy to ide až do absurdít, že naozaj sa zamýšľame nad tým, či je zem plochá, alebo či je zem guľatá. Máme pritom vesmírne zábery existujú, ja neviem stovky, tisíce, milióny fyzikálnych a neviem akých dôkazov. Čiže preto vzniká tá otázka, že odkiaľ sa to zrazu zobralo a to už nehovorme ani o spochybňovaní vedy počas pandémie, očkovania a tak ďalej, a tak ďalej. Takže preto tá otázka. Poďme ale k tomu, čo naozaj rezonuje okrem povolávacích rozkazov a mobilizácie na Slovensku a to sú stíhačky. Vidíte čo to vyvolalo, keď sa premiér Eduard Heger stretol s ukrajinským prezidentom Volodymyrom Zelenskym, ktorý mu na rokovaní v Bruseli teda adresoval túto výzvu, že by Ukrajina mala záujem o slovenské stíhačky o MiG-y-29. Nebolo z vášho pohľadu, keď sa teraz pozriete na to, čo všetko sa deje a ako to využíva aj dezinfoscéna, nebolo lepšie radšej počkať, alebo otvoriť túto tému až v parlamente?“

Jaroslav Nad': „Pán redaktor, my predsa sa netajíme tým, že dlhodobo hovoríme o tom, že sme pripravení tie MiG-y poslať za predpokladu, že ich Ukrajinci chcú a že dostaneme nejakú formu náhrady za to, či už vo forme finančnej náhrady, alebo materiálnej náhrady, alebo kombinácie a rokujeme o tom pol roka. To nie je o tom, že sa stretli minulý týždeň Volodymyr Zelenskyj a Eduard Heger. Ja túto tému riešim na úrovni ministrov obrany aj v tom ramsteinskom formáte, kde je asi šesťdesiat krajín, ktoré pomáhajú vojensky Ukrajine, aj na úrovni ministrov obrany členských krajín NATO, aj na bilaterálnych stretnutiach. Pán minister zahraničných vecí to rieši. Premiér to rieši dlhodobo. Teraz zhodou okolností to zapadlo do nejakej koncepcie strašenia ľudí Smeru a Hlasu a kvôli tomu spustili túto tému. My sme ju nechceli živiť. My sme chceli ďalej rokovať a keby prišlo k niečomu, čo reálne by stálo za to, aby že by sme sa chceli rozhodnúť, že to chceme naozaj darovať, že by sme sa na niečom dohodli, tak by sme to odkomunikovali, ale zatiaľ tam nie sme.“

Moderátor: „Pýtam sa najmä preto, lebo hovoríte, že zatiaľ tam nie sme. Dezinformačná scéna a niektoré opozičné politické strany vám vyčítajú, že to isté ste tvrdili aj o obrannom systéme S-300, o ktorom ste hovorili, že nie na Ukrajinu nepôjde a jedného dňa sa tam zrazu ocitol. Čiže preto vám neveria evidentne aj z tohto dôvodu, že prečo by to malo byť pri MiG-29 inak?“

Jaroslav Nad': „Lebo sa posunula situácia. V tom čase opäť Robert Fico strašil. Hovoril, že on sa aj postaví pred vlak, aby jednoducho to nešlo. Tak celý ten proces darovania toho materiálu bol utajovaný. Bol naozaj stupňom tajné utajený a tým pádom áno, keď som prišiel do relácie v súkromnej televízii a ukázali mi tam video, ako sa nakladá S-300-ka, no tak som musel povedať, aby som dodržal zákon o ochrane utajovanej skutočnosti, že jednoducho to nie je tak, ako to tam bolo. Za to som sa aj ospravedlnil, ale musel som dodržať zákon, takisto ako Robert Fico keď utajil, že som doniesol desať teroristov, tak to nehovoril v médiách z Guantánama. No tak to je presne o tom. V tomto prípade sme sa ale už posunuli inde za ten jeden rok, alebo necelý rok a teraz poviem úplne na rovinu, aj som to dal ako verejný prísľub, že keď príde k tomu, aby sme rozhodli o darovaní MiG-ov na Ukrajinu a za akých podmienok, tak to najprv prerokujeme v Národnej rade a to platí.“

Moderátor: „Čiže nechcete obísť parlament. To znamená, nejaká forma diskusie respektíve informácie o tom v parlamente, že slovenská vláda sa rozhodne darovať MiG-y-29 Ukrajine bude?“

Jaroslav Nad': „Áno určite. Diskusia bude, však diskusia je fajn. Inak mimochodom je to zaujímavé, že ma vyzývajú na diskusiu práve tie politické strany, ktoré napríklad vo Výbore pre obranu a bezpečnosť sa dlhodobo nezúčastňujú rokovania, nič ich nezaujíma, ale keď sa môžu ukázať pred verejnosťou ako im záleží na obrane, no tak chcú diskusiu. Ja som na diskusiu pripravený. Veľmi rád porozprávam poslancom aj verejnosti o tom, v akom stave sú tie MiG-y, kde ich zanechal Smer, ako sa priživoval aj s Výbohom na abonentskej dohode, koľko desiatok miliónov ročne sme za to platili a lietali nám tri až päť lietadiel. Jednoducho o tom všetkom rád porozprávam a tiež porozprávam za akých podmienok teda tu môžu ostať tie MiG-y a koľko nás to bude stáť a aký to bude mať dopad, alebo budem hovoriť o tom, čo za to môžeme dostať.“

Moderátor: „To som sa chcel práve spýtať. Znamená to, že Slovensko už tieto MiG-y určite nikdy nevyužije respektíve aká bude protihodnota? Jedna vec je darovať bojovú techniku Ukrajine, čo každý v tomto konflikte chápe. Na druhej strane, že predsa len Česko-Slovensko, alebo kedysi, alebo teda Slovenská republika za tie MiG-y zaplatili.“

Jaroslav Nad': „No poviem vám to na prípade toho systému S-300, ktorého hodnota účtovná bola asi šesťdesiatšesť miliónov, ak si správne spomínam, niečo nad šesťdesiat miliónov eur. Dostali sme preplatené cez šesťdesiat percent sumy, ak si správne spomínam z európskeho mierového nástroja za tú S-300 a na základe toho, že sme jednoducho pomohli Ukrajine, tak nám napríklad Spojené štáty americké okrem toho, že nám sem poskytli Patriot na nejaké obdobie, jednoducho to je zásadná vec, tak nám dali z ich fondov, FMF fondov dvesto miliónov dolárov, za ktoré si môžeme nakúpiť novú techniku. Nebolo by sa to udialo, keby sme nepristúpili k tej Ukrajine tak, ako sme pristúpili s S-300-kou. Teraz hovoríme o MiG-och.“

Moderátor: „Dobre. Čo dostaneme za MiG-y?“

Jaroslav Nad': „Teraz hovoríme o MiG-och a opäť. Predpokladám, že niekde medzi päťdesiatimi šesťdesiatimi percentami z ich hodnoty by sme mali dostať cez európsky mierový nástroj, to znamená ak ich hodnota je niekde okolo tristo miliónov, tak a to je čisto účtovná hodnota zostatková, lebo na trhu reálne tá hodnota je výrazne nižšie, ale povedzme, že je okolo tristo miliónov ich účtovná hodnota, tak dostaneme nejakých päťdesiat percent až šesťdesiat by sme mali dostať z európskeho mierového nástroja čiže okolo stopäťdesiat miliónov povedzme a plus predpokladám, že to opäť namotivuje iné krajiny či už Spojené štáty americké, alebo iné krajiny, aby nám poskytli nejakú ďalšiu techniku, lebo my sme pomohli Ukrajine a tým pádom za to dostaneme relatívne dobrý balík, alebo je alternatíva, že ich necháme na sklade na Sliachi, bude klesať ich hodnota, musíme ich strážiť, musíme tam kúriť, máme z toho iba náklady a už nikdy ich nepoužijeme, lebo my už nemáme ani pilotov. Máme posledných štyroch pilotov, ktorí by na tom boli schopní lietať. Majú vysoký vek už na pilotov

a už za bývalej vlády sa rozhodlo, že noví sa nebudú trénovať ani. Čiže nemal by na tom ani kto lietať a naozaj na Slovensku by sme to už nevyužili. Čiže pre nás nemajú žiaden význam, aby sme si ich nechali. Ukrajincom vedia výrazne pomôcť, áno aj teraz si to pýtali v Bruseli, že potrebujú tie nadzvukové lietadlá nielen MiG-y, ale aj F-16-ky a rokujú aj s krajinami, ktoré majú F-16-ky.“

Moderátor: *„To som sa chcel spýtať, že či musí byť ale Slovensko pionierom, alebo lídrom v odovzdávaní bojovej techniky na Ukrajinu?“*

Jaroslav Nad’: *„Toto si niekto vymyslel, teda konkrétne Peter Pellegrini, že by sme nemali byť prví, ale kto povedal, že sme prví? To iba on si vymyslel. Jednoducho ja viem v tomto momente povedať, že je niekoľko krajín, ktoré budú dali celé lietadlá nadzvukové bojové lietadlá Ukrajine, alebo dali zásadné náhradné diely niektoré, možno rozobrali lietadlá, ktoré mali a poslali to ako náhradné diely. Zďaleka nie sme prví a je to celé jednoducho výmysel. Čiže ak Hlas hovorí, že oni to podporujú, ak nebudeme prví, tak prví nie sme. Ak to nezniží obranyschopnosť Slovenskej republiky, no nezniží, lebo to už je, to už sa nikdy používať nebude a tiež, že ak to bude v koordinácii s našimi partnermi a spojencami, no tak samozrejme, že o tom rokujeme. Všetkým už pol roka sme v koordinácii.“*

Moderátor: *„Rozumiem. Ale kto bude v takom prípade zabezpečovať obranu vzdušného priestoru? Viem, že teraz je dohoda minimálne s Poľskom a Českom, ak sa nemýlim a F-16-ky ste hovorili, že prídu až koncom roka.“*

Jaroslav Nad’: *„F-16-ky budú hotové pravdepodobne v mesiaci október prvé dva kusy myslím v Spojených štátoch amerických, ale my ich tam necháme pravdepodobne ešte pol roka, aby tam prebiehal výcvik pozemného personálu, technikov a pilotov ešte na nich a potom, keď budú hotové možno štyri, tak prvé štyri by prišli niekedy predpokladám v prvom kvartáli budúceho roka na Slovensko. Dovoľte určite nám budú strážiť nielen Česká republika a Poľsko, ale predpokladám, že v priebehu leta sa pridá aj Maďarsko, keď podpíšeme papiere a budeme mať strážené naše územie naozaj z každej strany a plus teda pripomínam, že tu máme tri batérie Patriotov na Slovensku a iné systémy protivzdušnej obrany, ktoré chránia náš vzduch tiež.“*

Moderátor: *„To, čo sa každý logicky pýta je, či týmto krokom keď poskytneme bojovú techniku konkrétne teda MiG-y-29 Ukrajine nezatahnete NATO a Slovensko do vojny? Pretože argumentujú tým, že Rusko sa má právo brániť, ak sa ostatné krajiny teda priamo zapoja do vojnového konfliktu.“*

Jaroslav Nad’: *„Do vojnového konfliktu sa zapojíte vtedy, keď vaši vojaci vstúpia do vojnového konfliktu a bojujú s Ruskom. Keď materiál, ktorý už nepoužívate darujete inej krajine v zmysle Charty OSN mimochodom, lebo Ukrajina je v zmysle OSN krajinou, ktorá bola napadnutá a má právo sa brániť.“*

Moderátor: *„Áno, je obeťou v tomto vojnovom konflikte.“*

Jaroslav Nad’: *„Presne tak a Charta OSN hovorí, že nielenže má právo sa brániť tá Ukrajina, ale má právo si pýtať pomoc od iných krajín, keďže je obeťou agresie. Takže v zmysle Charty OSN si pýta pomoc od iných krajín. Hovorím, viac ako šesťdesiat krajín sveta pomáha Ukrajine a teraz my im dáme vlastne nami vyradený materiál, ktorý príde na Ukrajinu, ale Ukrajinci si budú sami na tom lietať. To znamená, to nie je vťahovanie Slovenskej republiky, alebo kohokoľvek iného do konfliktu a už vôbec nie NATO, lebo NATO nerozhodlo doteraz ani o jednom jedinom prípade poskytnutia vojenskej techniky na Ukrajinu. Čiže keď Peter Pellegrini hovorí, že NATO by malo rozhodnúť, tak on práveže tlačí NATO do vojny s Ruskom.“*

Moderátor: *„Viete prečo sa pýtam? Pretože tie vyjadrenia z Moskvy, Slovensko ešte ani neposkytovalo vojenskú pomoc a už poniektorí moskovskí predstavitelia hovorili o tom, že Rusko by sa nemalo zastaviť na Ukrajine, malo by ísť ďalej do Poľska, malo by ísť na Slovensko. Hovorí sa veľa teraz o Moldavsku a o prípadnom napadnutí Moldavska Ruskom,*

že Charta OSN je jedna vec, druhá vec je nejaký mozog v Kremli, ktorý si povie, že Slovensko poskytlo MiG-y-29 a za to by malo pykať. Preto sa na to otvorene pýtam. “

Jaroslav Nad’: „Viac ako šesťdesiat krajín sveta poskytuje technológie a techniku vojenskú, čiže nielen Slovensko, to je po prvé. Po druhé, rozumiem tomu vášmu argumentu, lebo to vidíme naozaj, že ten chorý mozog v Kremli sa rozhodol zbytočne a bezdôvodne napadnúť Ukrajinu a keby sme neboli v NATO, tak sa oveľa viac bojím, ale dnes je to úplne zrejmé, že Rusi sa nedokážu vysporiadať ani len s Ukrajinou a nieže ešte s celým NATO a oni len vďaka tomu, vďaka Bohu, že sme v NATO, že jednoducho nie sme tak ohrození ako je napríklad Moldavsko, ale zároveň platí, že je v našom národno-štátnom záujme, aby Ukrajina vydržala, lebo ak Ukrajina nevydrží, tak budeme mať niekde na hranici vo Vyšnom Nemeckom, v Užhorode ruské tanky namierené na Slovensko a to chceme? To hádam nechce nikto. Možnože áno, niektorí novodobí biláci, ako ste nazvali, alebo bilakovia, tak tí by možno toto chceli, aby tam mávali znova nejakým pozývacím listom, ale každý normálne zdravý človek v žiadnom prípade nechce, aby sme mali ruské vojenské jednotky niekde na našej hranici s Ukrajinou. “

Moderátor: „Tak na tom sa asi zhodneme všetci bez politického názoru, respektíve bez politickej orientácie. Ešte na záver. Musí rozhodnúť Ústavný súd o tom, či má podľa vášho názoru dočasne poverená vláda právomoc prijať takéto rozhodnutie v zahraničnopolitickej otázke? “

Jaroslav Nad’: „My sme si urobili analýzu aj na ministerstve obrany a aj prišlo stanovisko od ministra spravodlivosti, kde sme sa zhodli na tom, že jednoducho nie je potrebné, aby rozhodoval niekto iný, že rozhodnutie vlády je plne legitímne. Zároveň som si prečítal stanovisko, alebo komentár v médiách bývalého predsedu Ústavného súdu pána Mazáka. “

Moderátor: „Ak môžem, ja ho len odcitujem, lebo to by bola moja ďalšia otázka. V každom výklade, to znamená bývalý predseda Ústavného súdu Ján Mazák pripúšťa, že existujú rôzne právne názory na túto, na túto otázku a hovorí, že nachádza v každom z tých názorov silné a racionálne argumenty za i proti tomu, aby sa poverená vláda zriekla MiG-ov v prospech boja Ukrajiny proti ruskému agresorovi a zároveň vám ale hovorí, že zostáva jediné východisko. Vláda si musí vybrať z ponúknutých výsledkov uvažovania ústavných právnikov a musí sama prevziať zodpovednosť za zodpovedanie týchto otáznikov. “

Jaroslav Nad’: „Ja by som to podčiarkol a podpísal toto stanovisko. Tiež si myslím, že je to zodpovednosť vlády, že by to vláda mala urobiť. Sú niektorí členovia vlády, ktorí sa prikláňajú k tomu, aby sme si to dali ešte ako keby odobriť Národnej rade. Ja som sľúbil verejne a platí to, že do tej Národnej rady pôjdem. Možnože tam na konci dňa prinesiem aj. “

Moderátor: „Čiže nielen informáciu, ale aj návrh uznesenia. “

Jaroslav Nad’: „Návrh uznesenia, aby som jednoducho videl v akom to je postavení, ale vnímam to tak, že aktuálna teda koalícia plus SaS sú za to, aby sa podporila Ukrajina vojenskou technikou a nielen MiG-mi, ale aj povedzme systémom protivzdušnej obrany, alebo nejakou ďalšou technikou. “

Moderátor: „Treba povedať, že ani Hlas – sociálna demokracia to nevyľúčil. “

Jaroslav Nad’: „To som chcel dodať, že ja predpokladám, že keď už sme naplnili všetky tie podmienky, ktoré si dal Peter Pellegrini, to znamená, že ani nebudeme prví aj to je koordinované, ani to neznižuje obranyschopnosť, tak zahlasuje aj Hlas a tým pádom by to malo získať možno stodvadsať, alebo stodesať hlasov neviem presne, koľko to vychádza. Čiže ďaleko viac ako ústavná väčšina, malo by to bez problémov prejsť. Čiže nemám problém, aby to išlo aj cez parlament, ale súhlasím s pánom doktorom Mazákom, že som absolútne presvedčený o tom, že to je zodpovednosť vlády a vláda by toto rozhodnutie urobiť mala, pretože nerobíme nič zlé. Pomáhame krajine, ktorá je pod agresiou a zároveň to má aj ekonomickú výhodosť pre Slovenskú republiku, lebo ak necháme tie MiG-y u nás, tak nielenže za nich nedostaneme nič, už ich nikdy nebudeme používať, ale naopak dostaneme sa

do situácie, že bude klesať ich hodnota a nakoniec ich ani nepredáme, ani s tým neurobíme nič, iba to bude škoda na majetku Slovenskej republiky, ale to ešte chcem povedať, že zaujímavé, že až vtedy, keď sme vypovedali zmluvu s Výbohom s Rusmi, tak až vtedy sa Robert Fico ozval, že teda mu to vadí. Dovtedy, kým tá zmluva platila, tak dovtedy sa zjavne tešil. Otázka je prečo?“

Moderátor: „Tak ale o slovenských stíhačkách vieme od minulého týždňa, teda aspoň médiá verejne. Čiže nerozumiem prečo to teraz spájate.“

Jaroslav Nad': „No spájam to, lebo on prišiel, nie, nie, pozor. Však ja som už oficiálne oznámil niekedy v septembri, keď sme podpísali oficiálne a verejne zmluvu s Českou republikou a s Poľskom, že uzemňujeme naše MiG-y a naše MiG-y už viac lietať nebudú a že sme pripravení rokovať o tom, že pôjdu na Ukrajinu. Čiže to nie je nová informácia. Len nová informácia je to, že sa blížia parlamentné voľby a Smer si z toho robí kampaň a zjavne im vadí, vadí im S-300-ka, na ktorej sa priživoval Robert Fico cez Výboha a vadia im MiG-y, na ktorých sa priživoval Robert Fico cez Výboha. Čiže treba sa pozrieť na to, že prečo práve tieto dve techniky, na ktorých bol biznis Výboha cez Willing nasadené na Ruskú federáciu, že prečo práve v tomto prípade mu to vadí?“

Moderátor: „Budeme sa pýtať aj na to. Hovorí dočasne poverený minister obrany Jaroslav Nad'. Ďakujem za návštevu v štúdiu.“

Jaroslav Nad': „Ďakujem za pozvanie. Kedykoľvek. Všetko dobré.“

Rok ruskej vojny na Ukrajine

Moderátor: „Rozhovor s ministrom obrany Jaroslavom Nad'om sme pre jeho pracovný program prednahrávali a v diskusii o prvom výročí ruskej invázie na Ukrajinu budeme pokračovať s poslancami Národnej rady Slovenskej republiky. Petrom Kmecom za Hlas – sociálna demokracia. Dobrý deň.“

Peter Kmec, poslanec NR SR (Hlas-SD): „Dobrý deň prajem. Peknú nedeľu.“

Moderátor: „Juraj Krúpa za Slobodu a Solidaritu. Dobrý deň aj vám.“

Juraj Krúpa, poslanec NR SR (SaS): „Dobrý deň prajem.“

Moderátor: „A z Bruselu sa prostredníctvom Skype bude s nami rozprávať a do diskusie sa zapájať Tomáš Valášek z Progresívneho Slovenska. Pekný deň do Bruselu.“

Tomáš Valášek, poslanec NR SR (PS): „Prijemný dobrý deň.“

Moderátor: „Páni, tá istá otázka, ktorú dostal aj minister obrany, len v trochu pozmenenej forme. Už ste dostali povolávací rozkaz, pán poslanec Kmec?“

Peter Kmec: „Pevne verím, že k rozdávaniu povolávacích rozkazov nepríde, pretože to, čo sa šíri cez internet, tak to sú štandardné cvičenia verejnej správy. Takže vôbec to nemá nejaké bezprostredné napojenie na vojenský konflikt na Ukrajine a myslím si, že toto šírenie hoaxov, dezinformácií nepomáha, ale tu chcem aj povedať, že vlastne aj to dementovanie zo strany vlády má slabú váhu. Vidíte, že tie dezinformácie sa d'alej šíria. Je to aj vzhľadom na to, že vláda má veľmi nízku dôveru. Takže bohužiaľ ľudia, keď si majú porovnať vyjadrenia vlády predovšetkým zo strany ministra obrany, vzhľadom na tú nízku dôveru tomu ministrovi neveria.“

Moderátor: „Preto tu máme teraz aj troch, ak to môžem nazvať, opozičných poslancov, aby teda jednak, že vyvážili diskusiu s ministrom obrany, ale aby prezentovali aj svoj názor na ruskú inváziu na Ukrajine. Povolávací rozkaz, pán poslanec Krúpa, máte-nemáte?“

Juraj Krúpa: „Je zaujímavé ako tí, ktorí sa obliekajú do obleku vlastencov, tak šíria takéto bludy a dezinformácie a strašia vlastných ľudí a tí sympatizanti, ktorí s nimi sympatizujú odrazu majú plné vlastenecké gate a podpisujú kadejaké papiere, len aby sa im náhodou nestalo, že možno niekedy v budúcnosti by museli brániť svoju vlastnú rodinu a svoju vlastnú vlasť. Čiže je to smutné a je to samozrejme aj následok viacerých faktorov, ako šírenie

dezinformácií systematicky dlhé roky a samozrejme aj taký rozkol spoločnosti a nízka dôvera tejto vlády, čo samozrejme vedie k tomu, že ľudia sú potom náchylní uveriť hocijakému. “

Moderátor: „Tam by bolo zaujímavé, dovoľte len jednu poznámku, sa pozrieť na to, že ak čisto hypoteticky naozaj čisto hypoteticky, ak by k nejakému konfliktu došlo a teraz bez ohľadu na vojnu na Ukrajine, ale myslím, myslím na Slovensku, že či by sa Slováci zastali tejto krajiny v takej miere, ako to urobili Ukrajinci, alebo či by ten exodus slovenských mužov bol ďaleko, ďaleko väčší. Pán poslanec Valášek, tá istá otázka pre vás. Povolávací rozkaz už máte, alebo ste stihli ujsť do Bruselu, ak to môžem teraz tak nadnesene povedať?“

Tomáš Valášek: „Odpoviem rád, ale najskôr k tomu poslednému čo ste povedali, pán redaktor. Tá otázka, že či by sa Slováci postavili za obranu krajiny Slováci a Slovenky, prípadne aj so zbraňou v ruke, nie je čisto hypotetická. Máme tu už nejaké prieskumy a mňa teší, že to boli práve voliči Progresívneho Slovenska, ktorí sa najväčšou mierou prihlásili k tomu, že by áno išli bojovať za túto krajinu aj so zbraňou v ruke a mňa to teší. Od začiatku v politike tvrdím, že sú rôzne formy patriotizmu. Ten, do ktorého sa valia Robert Fico či Andrej Danko je len takým paškvilom. Ozajstný patriotizmus vyzerá inak. K tej otázke mobilizácie je to nezmysel, ale pôjdem ďalej ako moji dvaja kolegovia. Poviem, že Robert Fico vie úplne presne čo činí. Tu nie je treba rozmýšľať nad tým, že prečo to robí, alebo že to je nezmysel. Ono to dáva úplne jasný zmysel. Je to stará overená politická taktika. Ten chlap straší, vymýšľa si strašiakov, vymýšľa si fiktívne hrozby, aby sa mohol postaviť do role obrancu proti nim. My sme samozrejme v situácii my ostatní, že toto je nezmysel a to má emocionálne menej silný náboj, ako on ten jeho odkaz, že ja vás proti tomuto idem brániť, ja jediný som ten, s ktorým ste v bezpečí. Je to overená taktika autokratov. Skúšal to Donald Trump úspešne v Spojených štátoch. Niečo podobné to strašenie LGBTI a inými robil to Orbán, nielen LGBTI ale aj Európou, robí to Orbán v Maďarsku. Hanba trojnásobnému premiérovi, že sa k takémuto niečomu znížil, lebo v konečnom dôsledku len tým prosto nabúrava našu obranyschopnosť, lebo ľudia sú z toho zmätení a nevedia čo.“

Moderátor: „Aby sme sa nebavili o Smere, lebo dnes je naozaj témou prvé výročie ruskej invázie na Ukrajine. Téma, ktorá zarezonovala v tejto súvislosti bola žiadosť ukrajinského prezidenta Volodymyra Zelenského, ktorú adresoval na stretnutí v Bruseli premiérovi Eduardovi Hegerovi a požiadal Slovensko o dodanie stíhačiek MiG-29, na čo sa rozprúdila debata, či dočasne poverená vláda má právomoc odovzdať, alebo rozhodnúť o tom, či stíhačky, ktoré sú majetkom Slovenska majú ísť na Ukrajinu, alebo nie. Začneme opäť, teda začneme teraz s vami, pán poslanec Valášek. Má Slovensko darovať stíhačky Ukrajine, alebo nie?“

Tomáš Valášek: „Pán redaktor, ja nie som ústavný právnik. Túto otázku rád prenechám na nich ako človek s bezpečnostným pozadím, ktorý slúžil ako veľvyslanec pri NATO som povedal úplne jasne a opakovane aj v tejto relácii, v tejto televízii, že samozrejme, že tie MiG-y dávajú absolútny zmysel, aby sme ich na Ukrajinu poslali. Oni, ako už povedal aj pán minister Nad' pred chvíľkou. Samozrejme sa na obranyschopnosti Slovenska nepodieľajú. Oni sú dnes takým ekvivalentom nad nimi treba rozmýšľať ako nad nejakým starým autom zaparkovaným v garáži, ktoré je už odhlásené z poisťky. Odmontovaná ŠPZ-ka a už stojí v podstate na tých tehlách. Nikdy viac nad slovenským nebom lietať nebudú. Na Ukrajine si vedia splniť jednu poslednú úlohu väčšinou ako náhradné súčiastky možno pár z nich sa bude dať zlepíť dokopy a budú si môcť splniť poslednú úlohu pri obrane Ukrajiny a pri zastavení ruskej agresie. Je to preboha aj v našom záujme a mňa len mrzí, že sme ich neposlali už dávnejšie. Progresívne Slovensko vyzvalo vládu na ich zaslanie ešte niekedy v marci minulého roka, ak si dobre pamätám. Mohli by sme sa už dávno vyhnúť a boli by sme sa bývali vyhli tejto celej debate o ústavnosti toho kroku.“

Moderátor: „To je otázka, ktorú si kladú médiá, pretože pri obrannom systéme S-300 to išlo v utajovanom režime, že ten systém sa zrazu na tej Ukrajine objavil. Nebolo by bývalo lepšie,

keby takýto postup bol aj v prípade stíhačiek MiG-29 a bolo by ich bývalo Slovensko dodalo na Ukrajinu bez toho, aby tu musela byť celá táto diskusia, pán poslanec Krúpa?“

Juraj Krúpa: „Súhlasím s vami, pretože bolo už niekoľko krajín, ktoré stíhacie lietadlá na Ukrajinu dodali bez toho, aby o tom nejakým spôsobom informovali verejnosť, alebo sa tým niekde chválili a nikto sa tým nejakým spôsobom nezaobrá, nikto to nerieši a myslím, že takouto cestou sme mohli postupovať aj my a nikoho by to netrápilo. Samozrejme, že by to bolo celé výhodné. Otázka je, že čo je to definícia...“

Moderátor: „Zásadnej zahraničnopolitickej otázky.“

Juraj Krúpa: „...zahraničnopolitickej otázky. Tú nemáme zadefinovanú a tu je ten zásadný problém, pretože vláda v takejto situácii ešte nebola, keď bola vlastne poverená a nemá jasne zadefinované niektoré kompetencie, čo sú to teda tie otázky zahraničnej a vnútornej politiky. V tomto smere preto je ťažké aj pre ústavných právnikov, vôbec pre ústavných sudcov nejakým spôsobom takto vyjadriť. Nemáme tu samozrejme takisto ani kompetenčný spor medzi jednotlivými inštitúciami, medzi ministrami, alebo medzi prezidentkou a vládou. Čiže toto sú všetko veci, ktoré si myslím, že v podstate jasne napovedajú takisto, ako hovorí ústavný sudca Mazák, že vláda svojim spôsobom má na to kompetenciu takto postupovať. Podľa mňa to zásadné rozhodnutie bolo urobené ešte vo februári v roku 2022, kedy sa Slovenská republika pridala k západnému civilizovanému svetu podporovať Ukrajinu a podporovať ju teda aj vojensky, v čom kontinuálne pokračuje. Sme už mali niekoľko dodávok, ktoré sme poskytli vojenského materiálu, ktorý sme poskytli Ukrajine a toto sú ďalšie. Ja chápem samozrejme takú tú obavu vládných predstaviteľov, že nevedia teraz aká tá právna, ten právny základ je a preto sa chcú obrátiť na parlament s uznesením, na základe ktorého budú mať politické odobrenie.“

Moderátor: „K obavám sa dostaneme. Pán poslanec Kmec, Hlas-SD nevyvylúčil podporu odovzdania stíhačiek MiG-29 pre Ukrajinu. Hovoril ale jednoznačne o štyroch podmienkach, ktoré podľa ministra obrany boli údajne splnené. Čiže, keď by prišlo do parlamentu hlasovanie o uznesení o odovzdaní slovenských stíhačiek na Ukrajinu ako by hlasoval Hlas?“

Peter Kmec: „Takto, len v skratke poviem. Objasním tie štyri podmienky, ktoré sme okamžite, keď sa začala táto diskusia vo verejnom priestore, ktoré sme položili, pretože je to veľmi dôležité je to zásadné. Vzhľadom na to, že otázka letectva je aj otázkou vyšších sofistikovaných zbraňových systémov, ktoré by boli vyvážené na Ukrajinu a preto sme navrhovali, aby Slovensko úzko koordinovalo so svojimi spojencami túto otázku, aby premiér v demisii a minister v demisii Nad' koordinovali túto otázku s koalíčnými partnermi, pretože sme videli v tých prvotných reakciách, že ani tieto otázky ešte neboli dotiahnuté do konca. Tretia podmienka bola, aby sa vyjasnili tieto ústavnoprávne otázky, no a štvrtá otázka vzhľadom na to, že sme sociálni demokrati, aby tam bola určitá vyváženosť pomoci Ukrajine aj pomoci domácejmu obyvateľstvu, pretože všetky tie sankčné režimy negatívne doliehajú aj na našu ekonomiku a na našich ľudí. Vidíme to opäť pri cenách energií predovšetkým u malých, stredných podnikateľoch. Takže toto boli štyri zásadné otázky. Uvidíme s čím príde minister Nad', pretože my si žiadame najprv informáciu, v akom stave má pripravenú celú túto legislatívno-politickú otázku vyriešenú, pretože opäť vrátim sa tiež k tomu procesu. Bolo to veľmi nešťastné, pretože aj premiér, aj minister sa mohli vyhnúť tomuto mesiášstvu o prepisovaní histórie a tak, ako sme viezli S-300 prví, tak budeme prví aj so stíhačkami. Potom sa ukázalo, že sme neboli prví, ale v podstate premiér Nad', teda premiér Heger a minister Nad' si zvolili možno takú tú formu ako to prepojiť možno s nejakými svojimi, s nejakou svojou politickou budúcnosťou a bohužiaľ išli s touto veľmi citlivou politickou témou s bubnom na zajace. Ak si zoberieme našich severných susedov, tí to vyriešili spôsobom, že vlk bol sýty a ovca zostala celá.“

Moderátor: „Čo by ale neznamenal, že tá diskusia respektíve tá debata a následné konšpirácie a dezinformačná scéna a hybridná vojna by neprišla aj potom.“

Peter Kmec: „To sa stalo aj s S-300-kou, ale buď máme určitý cieľ, ktorý chceme naplniť, alebo potom iba to hodíme na stôl a potom bude z toho iba zbytočná debata bez výsledku.“

Moderátor: „Ja by som tu ešte raz odcitoval stanovisko bývalého predsedu Ústavného súdu Jána Mazáka, aby naozaj všetci vedeli o čom hovoríme, ktorý hovorí, že je veľmi otázne, či Ústavný súd bude schopný dať odpoveď vláde, alebo prezidentke na odpoveď, či má dočasne poverená vláda právomoc odovzdať MiG-y, alebo rozhodnúť o darovaní MiG-ov do zahraničia a tá posledná veta je, na ktorú reagoval aj minister obrany Jaroslav Nad', že vláda musí sama prevziať zodpovednosť za zodpovedanie týchto otáznikov, musí sa prikloniť k nejakému stanovisku. Čiže je asi, nie naivné, ale je asi zbytočné očakávať nejaké rozhodnutie Ústavného súdu v tejto otázke a vláda bude musieť rozhodnúť sama. Ste, súhlasíte s týmto názorom, alebo nie? Pán poslanec Valášek.“

Tomáš Valášek: „Úprimne, nevidel som to vyjadrenie pána Mazáka. Trochu ma zaskočilo v tom zmysle, viem, že máme predošlé rozhodnutia Ústavného súdu v tom, čo predstavuje a čo nepredstavuje zásadné rozhodnutie v otázke zahraničnej politiky, bolo to možno len jedno rozhodnutie, ale tento precedens tu už je. Takže raz si to doštudujem a prečítam si, čo presne tým myslel. V každom prípade platí, bez toho aby som tú tému nejako politikárčil, ale platí to, čo som už raz povedal, to vyslanie MiG-ov na Ukrajinu sme kľudne mohli urobiť už dávnejšie. Táto téma nie je na stole prvý mesiac. Bavíme sa o nej vyše roka. Je spôsob, ako tie MiG-y dodať a ako ich nedodať. Robí sa to diskrétno a oznámi sa to často až spätne. To nie je alibizmus, to nie je vyhýbanie sa zodpovednosti voličom. To je o tom, že tá dodávka musí prebehnúť bezpečne. Potrebujeme chrániť našu techniku a ľudí, ktorí sú na jej presune, do jej presunu zapojení. Inak to v čase vojny nejde. A nerozumiem úprimne, že prečo vláda nepostupovala týmto podobným spôsobom.“

Moderátor: „Pán poslanec Kmec, vy ste hovorili, že jednou z podmienok Hlasu – sociálnej demokracie je, aby Slovensko nebolo prvé, ale aby nebolo jediné. Tá prvá časť tej podmienky, že Slovensko nebude prvé sa už udiala. Zároveň, aby nebolo jediné, tak hovorí sa o tom, že Švédsko nevyklučuje dodávku Gripenov Ukrajine. Zároveň Poľsko je pripravené tiež poskytnúť MiG-y Ukrajine s tým ale, že žiada väčšiu koordináciu v rámci spojencov. A zároveň, čo považujem tiež za veľmi dôležité, je aj posun v rétorike nemeckého kancelára Scholza, ktorý hovorí, ktorý jasne povedal na Mníchovskej konferencii tento týždeň, že dodávky zbraní vojnu nepredlžujú. Dohodnime sa, respektíve tá otázka potom znie, že dokedy má Slovensko pomáhať Ukrajine, že kde je ten koniec? Pán poslanec Kmec.“

Peter Kmec: „Áno, to je veľmi dôležitá prvá podmienka, ktorú sme predložili, aby sme koordinovali úzko so spojencami, pretože nielen otázka počtu týchto sofistikovaných zbraňových systémov, ale aj otázka času, že kedy sa spojenci dohodnú, aby tieto zbraňové systémy boli na Ukrajinu posielané. A to sa týka napríklad aj rakiet dlhého doletu. Tu stále pretrváva obava zo strany spojencov, že tieto masívne dodávky by mohli znamenať neadekvátnu reakciu Ruska, vrátane použitia taktických jadrových zbraní. Takže je tu určitá snaha o koordináciu aj z tohto dôvodu. Ja nehovorím, že teraz sa tie stíhačky, ktoré sú momentálne vo vlastníctve Slovenskej republiky, by nejako zásadne ovplyvnili vývoj vojnového konfliktu priamo na Ukrajine, avšak tu ide skôr o tú formu, pretože ako ste spomenuli, že ostatné krajiny už deklarovali, že teda sú pripravené tieto stíhačky vyviešť. Doteraz oficiálne nikto stíhačky nevyviezol. Doteraz boli tie stíhačky vyvázané ako náhradné diely, vyradený materiál. A tu sa zhodnem s kolegami, že malo to byť robené veľmi diplomaticky určitou formou nie deklarácie, že ide o funkčné lietajúce stroje, ale ide o náhradné diely a tým pádom Slovensko v podstate by bolo v oveľa komfortnejšej pozícii. Keď to len porovnáme napríklad s S-300, tu sme vyvážali ešte bez toho, aby sme tu mali tie protiletdecké systémy na Slovensku. Tie prišli až neskôr, tie Patrioty. V tomto prípade máme už dohodu so spojencami o ochrane vzdušného priestoru, takže teoreticky tie stíhačky sú

vyradený materiál. Nie sú už priamo vo vlastníctve Ozbrojených síl. Takže je tam jednoduchší proces. Keď by sa naplnili všetky tie podmienky, ktoré si žiada opozícia, tak si myslím že. “

Moderátor: „Treba otvorene povedať, že momentálne ochranu vzdušného priestoru Slovenska zabezpečuje na základe vzájomných dohôd Poľsko a Česká republika s tým, že minister obrany jasne deklaruje, že postupne by sa malo pridať aj Maďarsko a F-16, ktoré Slovensko nakúpilo ešte počas vlády Petra Pellegriniho. Prvá dodávka by mala byť začiatkom budúceho roka. Pán poslanec Krúpa, tá istá otázka pre, dokedy má Slovensko pomáhať Ukrajine či už humanitárne alebo aj v tomto prípade dodávkou vojenskej techniky?“

Juraj Krúpa: „No do konca vojny. Dovtedy, dokedy Ukrajina nezvíťazí. Ono totižto si treba uvedomiť jednu vec zásadnú, Putin sa totálne prerátal. Rátal s tým, že Západ nebude taký odhodlaný podporovať Ukrajinu.“

Moderátor: „Myslím teraz na trojdňovú špeciálnu vojenskú operáciu.“

Juraj Krúpa: „Presne tak. Samozrejme a rátal s tým jednoducho, že Západ nebude pripravený takto masívne podporovať Ukrajinu. Ako vieme veľmi dobre, tak ten odkaz, ktorý dostal, že budeme podporovať Ukrajinu dovtedy, dokedy to bude nutné, pretože civilizovaná spoločnosť alebo civilizované krajiny jednoducho nemôžu dopustiť, aby dochádzalo k takémuto zásadnému porušovaniu medzinárodného práva a Charty OSN. To je vojna, ktorú sme tu v podstate od konca druhej svetovej vojny nemali. Kedy sa vlastne jeden štát snaží okupovať a zničiť druhý štát. A v podstate zlikvidovať aj národ. A druhá vec je, kde sa Putin prerátal, je samozrejme aj to, že aký vplyv má a ten vplyv v podstate stráca. Stráca vplyv na Ukrajinu, stráca vplyv na medzinárodný vplyv. Posilňuje NATO a posilňuje Európsku úniu vo svojej jednote. Čiže v tomto smere my sme jasne zadefinovali našu zahranično-politickú orientáciu. Sme jasne integrovanou krajinou v týchto štruktúrach. A jednoducho v tomto smere budeme pokračovať spoločne jednotne s týmito krajinami.“

Moderátor: „Hovoríte o tom, že Putin sa prerátal a posilňuje NATO alebo teda súdržnosť Európskej únie. Na druhej strane ale treba otvorene povedať a formulovala to veľmi jednoznačne na tohtotýždňovej Mníchovskej konferencii moldavská prezidentka, ktorá povedala, že Ukrajina chráni Moldavsko. Moldavsko malo dokonca prednedávnom zatvorený celý vzdušný priestor a Moldavsko je tá krajina, ktorá sa najviac obáva ďalšej ruskej agresie. Zároveň tu evidujeme vyhlásenia ruských politikov prokremel'ských, ktorí v Moskve otvorene hovorili o tom, že Rusko by sa nemala zastaviť iba na Ukrajine, ale malo by ísť ďalej do Poľska alebo na Slovensko. A zároveň tento týždeň maďarský premiér Viktor Orbán vyhlásil, pričom Maďarsko má priateľskejší vzťah s Ruskom a bráni sa uznaniu ruskej agresie na Ukrajinu, ktorý hovorí, že je zrejmé, že ruská armáda nie je v stave, aby mohla napadnúť NATO a ešte dlho v takom stave nebude. Ja teraz nechcem, aby to vyznelo zle, pán poslanec Valášek, ale keď to povie priateľ Kremľa, maďarský premiér Viktor Orbán, znamená to, že si môžeme dať pohov?“

Tomáš Valášek: „No samozrejme, že nie, lebo úspech či neúspech vo vojne nezávislý od absolútneho, relatívneho merania sily. Inými slovami to, že Rusko nie je momentálne v stave proti nám nič podniknúť napriek tomu, že tí štváči v ruských médiách otvorene hovoria o tom, že ruské vojská majú ťahať aj na nás a podotýkam a doplňam, že napriek tomu, že aj ruská vláda nám sa snaží oficiálne nadiktovať, s kým sa môžeme brániť a nie, v decembri roku 2021 sme dostali také ultimátum, že máme v podstate stiahnuť všetky západné vojská z nášho územia. Takže tá hrozba je reálna. To, že aktuálne a v tomto súhlasím s Viktorom Orbánom, by to malo Rusko veľmi ťažké, to sa nestalo len tak. To nie je len tým, že sa Rusko vyčerpáva a krváca na Ukrajine, lebo sa tam úplne nezmyselne vďaka tej naivnej predstave, že sa im do troch dní podarí Ukrajinu odstaviť, zasekli a momentálne im tam tie sily strašným spôsobom krvácajú. To je aj tým, že my sme medzičasom našu obranu reálne posilnili. Ja som zhodou okolností presne zajtra v centrále NATO ako člen Parlamentného zhromaždenia, tam mám rokovania so všetkými 30 veľvyslancami a veľvyslankynami. Tie rokovanie budú hlavne o tom,

že ako presne teraz dať do reality, že rozhodnutia urobené v Madride, my už máme, už pred ruskou inváziou sme mali na tej východnej hranici NATO posily zo strany spojencov. Tie bojové skupiny vo výške 1 500 mužov a žien. A po ruskej agresii sa na samite NATO minulý rok rozhodlo, že sa to navýši až na veľkosť brigády medzi tri až päťtisíc ľudí v tých pohraničných krajinách. Aj vďaka tomu sme v situácii, že ten bezprostredný alebo nejaké konfrontácia s Ruskom bezprostredne nehrozí. Pri tom meraní síl by sme mali jednoznačne navrch. Ale opäť, to sa nestalo samé. To je len a len vďaka tomu, že stojíme bok po boku s ďalšími 29 spojencami v Aliancii a nemusíme tým pádom míňať na obranu toľko, koľko by sme vynakladali, kebyže sme sami. A sme veľmi bezpečne poistení proti akejkoľvek kríze.“

Moderátor: „Poslanec Valášek hovorí o tom, páni, že meranie síl v tomto prípade nehrozí. Tá protiargumentácia prokremel'skej propagandy alebo dezinformačnej scény je, že ak slovenská vláda rozhodne a Slovensko venuje MiGy-29 Ukrajine, tak že túto krajinu táhá vláda do vojny. Pán poslanec Krúpa.“

Juraj Krúpa: „Ak by to tak bolo, tak už tých 60 alebo 70 krajín, ktoré Ukrajinu podporujú, sú vo vojne s Ruskom. Treba fakt vedieť rozlišovať medzi realitou a faktami a teda hlúposťami a propagandou na druhej strane. To, o čom sa tu bavíme teraz momentálne, či Rusko je alebo predstavuje naďalej hrozbu, to je neodškriepiteľný fakt. Pretože okrem teda konvenčných síl, ktoré tam krvácajú na Ukrajine aj vďaka západným krajinám, ktoré podporujú Ukrajinu, má ďalšie iné schopnosti a spôsobilosti, ktoré ohrozujú samozrejme západný svet. Tak či tak využíva hybridné nástroje na rozkladanie spoločnosti a podobne a týmto bude pokračovať. Taktiež treba rátať s tým, že Rusko sa z tohto konfliktu poučí. Už teraz má vojenskú výrobu nastavenú na vojnové stavy. To znamená, že sa bude vyzbrojovať, bude sa snažiť znova vyzbrojiť, znova zostaviť vojská také, aké malo. Ešte ich zmodernizovať a určite sa nastaví na inú taktiku boja. Takže otázka je, samozrejme, že ako sa na to my pripravíme. Preto tá príprava zo strany Aliancie musí prebiehať napriek všetkému, ako sa situácia vyvinie. Tá pripravenosť tam musí byť.“

Moderátor: „A netreba zabúdať na to, že sa ukazujú v tomto konflikte nové spojenecká, či už je to Rusko s Iránom, odkiaľ Rusko berie zbrane alebo s Čínou. Ale tá istá otázka pre vás pán poslanec Kmec, zatiahne vláda Slovensko do vojny, ak prípadne rozhodne o darovaní MiG-ov Ukrajine?“

Peter Kmec: „Slovensko súhlasí s tým, že naplní požiadavky Ukrajiny o všetky druhy pomoci. Ekonomickú, humanitárnu, vrátane vojenskej, čo je plne v súlade s Chartou OSN a s článkom 51, kde štát, ktorý je obeťou agresie, tak má právo sa brániť. Takže nič proti medzinárodnému právu. Z druhej strany je pravda, že tieto vyhlásenia budú pokračovať zo strany Kremľa, pretože Rusko sa bude snažiť naplniť aj svoje vojenské, aj geopolitické ciele. Tie prvotné sa mu nepodarili, pretože chcel z Ukrajiny urobiť nárazníkovú zónu voči kolektívnemu Západu. A tu už Slovensko nemá na výber, pretože z pohľadu Kremľa sme nepriateľ ako kolektívny Západ. Takže to by bola samovražda naplniť nejaké predstavy teraz momentálne, byť neutrálny alebo nejakým spôsobom sa zdržať mimo tohto konfliktu. Tu už musíme spoločne so spojencami sa rozprávať o tom, ako vo vzťahu k Rusku udržiavať nejaký komunikačný kanál. Pomáhať Ukrajine, aby sa Rusko nedostalo na naše povedzme hranice. Pretože to je jeho cieľ vytvoriť nárazníkovú zónu z celej Ukrajiny. A tu už potom prichádza tá veľká geopolitika, kde EÚ, NATO na jednej strane a Rusko sa budú baviť o budúcnosti Európy. No a tuto treba jasne povedať, že Rusko reaguje na rovnováhu síl, takže bohužiaľ, aj my musíme vytvoriť určitú našu reakciu, aby Rusko s nami komunikovalo ako s rovnocenným partnerom, takže musíme vyrovnáť tie počty konvenčných ozbrojených zbraní a podobne na tú úroveň Ruska. Ako momentálne vieme, kolektívny Západ výrazne zaostáva v konvenčných ozbrojených silách, pretože za tých posledných 30 rokov sme sa pozerali na Európu ako zónu spolupráce. A Rusko si vybralo túto konfrontáciu, pretože nevie ekonomicky konkurovať, tak vlastne opäť ide do nejakej formy studenej vojny.“

Moderátor: „Rozumiem. Ja použijem jeden argument, ktorý šíri konšpiračná alebo dezinformačná scéna a to je to, že zbrane jednoducho mier neprinesú. To znamená, že čím viac bude Západ dodávať zbrane Ukrajine, tým dlhšie sa bude predlžovať vojenský konflikt. Nie je naozaj cesta začať mierové rokovania, zastaviť dodávky zbraní a sadnúť si za rokovací stól? Pokojne môžeme začať vami, pán poslanec Valášek, a potom aj ostatní kolegovia.“

Tomáš Valášek: „Ten argument, samozrejme, znie tak ľúbivo. Ved' kto by nechcel mier, kto by nechcel zastaviť vojnu. To, čo vám už nepovedia páni Fico a iní, ktorí túto tézu omieľajú, je, že by sa stal presný opak. Ved' z čoho vychádzajú, keď tvrdia, že v prípade, že my odrežeme dodávky zbraní a inej pomoci, to nie sú len zbrane, dnes napríklad Európska únia platí a spolu so Spojenými štátmi platia asi tak tretinu, ak nie viac, výdavkov ukrajinskej vlády na nemocnice, školy a tak ďalej, lebo Rusko im zničilo ekonomiku. Kebyže túto pomoc zastavíme, to, čo sa stane potom, nie je mier. To, čo sa stane potom, je rozšírenie vojny na celú Ukrajinu. Ved' Vladimir Putin jasne a opakovane ukázal, že nemá záujem o mier. Hovorí o Ukrajine ako o štáte, ktorý vlastne nemá právo na vlastnú existenciu. Boli tu opakované diplomatické misie od prezidenta Bidena, od prezidenta Macrona, kancelárku Merkelovú, ktorí sa ho snažili od vojny odhovoriť. Bola tu ponuka Ukrajiny pred vojnou, že sa vzdajú práva vstúpiť do NATO a vyhlásia neutralitu, aby zabránili agresii. Všetko to odignoroval, takto zmietol zo stola a je rozhodnutý Ukrajinu buď dobyť alebo zničiť. Čiže to, čo by sa stalo, kebyže prestaneme pomáhať či vojensky, či ekonomicky, je, že by zomreli ďalšie desaťtisíce ľudí, milióny by boli vyhnané z domovov, vrátane na Slovensko. A v tom najhoršom prípade by sme mali na našich vlastných hraniciach ruské vojská s tými agresívnymi úmyslami, ktoré už popísali moji kolegovia. V tom prípade sa stávame pohraničím, tým rizikovým pásmom so všetkým, čo s tým súvisí. Že investori sa nám budú vyhýbať, lebo si nebudú istí, či na Slovensku je bezpečné investovať. To všetko by sa stalo, ak tú pomoc odrežeme. Toto vám páni Fico a iní zatajujú a v tejto veci hrajú veľmi, veľmi nebezpečnú hru so stabilitou a prosperitou tejto krajiny.“

Moderátor: „Páni poslanci, zastavme dodávku zbraní Ukrajine, nastoľme mier, jediná cesta vedie cez rokovania. Pán poslanec Krúpa.“

Juraj Krúpa: „Zatiaľ čo títo tu rozprávajú o mieri a hovoria, že mier treba, tak Vladimir Putin spúšťa nové a nové útoky a mobilizuje stále viac a viac. Takže kto chce mier a kto chce vojnu, je z tohto evidentné. Čiže jediný, kto predstavil akékoľvek body alebo teda návrh na mierové rokovania, bol Volodymyr Zelenskij, ktorý predstavil ten desaťbodový plán. Že Rusko na to nereaguje, Rusko nereaguje na žiadne mierové výzvy. Je to jednoducho propaganda. Je to určitý naratív, ktorý sa tu šíri. Takýto naratív sa šírila ešte počas studenej vojny, kedy Rusi využívali tieto rôzne mierové hnutia na rozvracanie spoločnosti a šírenie falošného naratívu. Viete, to je niečo také, ako keď by sme povedali, ja neviem, tí spojenci, ktorí tu boli, alebo aj napríklad sovietski partizáni, ktorí chodili bojovať do SNP, že na čo to vôbec robili, prečo to predlžovali? Keby nepredlžovali, keby nedodávali nejakú materiálnu pomoc alebo zbraňovú pomoc počas SNP, mohlo to skôr skončiť, mohol byť skôr mier. To je asi taká istá argumentácia, ktorú títo ľudia používajú. A je to naozaj niečo, čo je smutné sa na to pozerieť, že toľko ľudí takto na Slovensku tomu uverí, a pritom vlastne popierajú vlastnú identitu, popierajú vlastný národno-štátny záujem a popierajú vlastnú históriu.“

Moderátor: „Pán poslanec Kmec.“

Peter Kmec: „Zastavenie pomoci Ukrajine by znamenalo kapituláciu Kyjeva voči Moskve so všetkými tými dôsledkami. Ak sa pozrieme na to neustále napätie medzi baltskými krajinami a Ruskom, ktoré spolu hraničia alebo Poľskom a Bieloruskom, takže to treba očakávať aj na ukrajinsko-slovenskej hranici, ak by došlo k naplneniu tohto scenára, že Ukrajina by sa stala nárazníkovou zónou Ruska smerom na Západ, a to so všetkými tými dôsledkami. Ľudia si ešte tie staršie ročníky spomínajú tie ostnaté drôty na hraniciach s Rakúskom, takže toto by nám hrozilo s tými následnými dôsledkami, že znamenalo by to totálny ekonomický prepád minimálne východného Slovenska. Vieme si spomenúť, že napríklad Burgenland a

Niederösterreich v tej studenej vojne boli najzaostalejšie regióny v rámci Európskej únie alebo v rámci Európy, západnej Európy. Takže toto by čakalo aj Slovensko, hlavne tú východnú časť. Takže je v našom evidentnom záujme, aby sa aj tie vojenské operácie držali čo najďalej od Slovenska. Bohužiaľ nevieme dnes predvídať, akým spôsobom dopadne ten ozbrojený konflikt, ktorý sa momentálne vedie na obidvoch stranách Dnepra, ale samozrejme z pohľadu Slovenska je veľmi dôležité, aby bola obnovená suverenita a územná celistvosť Ukrajiny, pretože na tom stojí naša budúcnosť ako samostatnej krajiny a republiky.“

Moderátor: „Na záver ešte jedna dôležitá téma a padlo to tu už od vás všetkých troch, a to je hybridná vojna. To znamená nielen vďaka tomu, že Kremel' a ruský režim má na Slovensku spojencov v podobe ľudí, ktorí prezentujú jeho názory, ale veľmi otvorene a boli odhalené viaceré prípady, hovorí sa o obrovskej trollej farme, ktorá v Petersburgu funguje. Prihlásil sa k nej za ostatné dva týždne, k jej založeniu a k jej vlastníctvu, aj šéf vagnerovej skupiny Jevgenij Prigožin, ktorá produkuje milióny a milióny konšpiračných teórií, dezinformácií, ktoré vnáša na sociálne siete a snaží sa týmto spôsobom destabilizovať politické systémy, či už v Európskej únii alebo v Severoatlantickej aliancii, nehovoriac o ovplyvňovaní volieb, či už to boli americké prezidentské voľby pred rokmi. Čo s tým? Máme tu prieskum Globsecu z roku 2022, teda z minulého roku, je z mája, ktorý hovorí, že 55 percent slovenských respondentov verí konšpiračným teóriám o tajných spolkoch či skupinách, ktoré riadia svet a treba povedať, že na rozdiel od dajme tomu susednej Českej republiky sa konšpiračným teóriám voči Ukrajine a voči vojne na Ukrajine na Slovensku naozaj veľmi darí. Pán poslanec Krúpa.“

Juraj Krúpa: „Či to je hybridný spôsob vedenia boja, zástupná vojna, proxy, asymetrický spôsob vedenia boja, to sú spôsoby vedenia boja, ktoré tu už máme stáročia a možno tisícročia a vždy zámerom tohto vedenia boja bolo rozložiť spoločnosť, a teda protivníka zvnútra, aby ste jednoducho ho mohli ovládnuť čo najlepšie nevojenskými spôsobmi alebo keď už vojensky, tak aby bol tak oslabený, aby jednoducho nemohol alebo nevzdoroval tak silno a tak tvrdo, ako by mohol v prípade, žeby takéto vplyvové operácie tu neboli. My sa nachádzame naozaj v situácii, kedy prebieha teda aj informačná vojna v kybernetickom priestore. To je niečo, čo by si vyžadovalo aktívny prístup našich orgánov, orgánov činných v trestnom konaní. My máme kopec legislatívy, ktorá v tomto smere je zavedená, len sa nevykonáva a jednoducho vidíme, že to je veľmi flagrantný prístup. Ja by som očakával od spravodajských služieb napríklad, že by mapovali napríklad finančné toky rôznych dezinformátorov alebo dezinformačných webov a podobné veci. Veľmi efektívne s týmto vedia bojovať napríklad vo Fínsku, kde niekoľko už takýchto providerov týchto webových portálov vedeli odsúdiť vzhľadom na finančné toky, ktoré mali z Ruskej federácie a podobne. Čiže dokázali im, že boli financovaní zo zahraničia na to, aby vlastne robili diverznú alebo teda rozvracali spoločnosť zvnútra a toto je niečo, čo sa u nás nedeje. To je prvá vec, čo by som očakával, že by sa malo robiť. Pokúšali sme sa o to niekoľkokrát, ale jednoducho je to problém a druhá vec je samozrejme vzdelávanie. Je to kritické myslenie a toto sú.“

Moderátor: „A k tomuto by som smeroval, že či naozaj kontrola internetu a iba čisto.“

Juraj Krúpa: „Nie.“

Moderátor: „Čisto postihy sú tou cestou, lebo.“

Juraj Krúpa: „Nemôžete to, nedá sa ovládnuť.“

Moderátor: „Ten internet sa nedá ukontrolovať, to si povedzme na rovinu.“

Juraj Krúpa: „A práve to je to, že demokratickými, teda tieto sily sa využívajú demokraciu a slobodu slova na podvracanie demokracie ako takej, čiže v tomto, a to bolo vždy tak, čiže len tá demokracia musí mať samozrejme aj mechanizmy a spôsoby, ako sa brániť, ale to je samozrejme aj edukatívna činnosť, je to aj vzdelávanie, ale to by malo byť aj médiách, to by malo byť samozrejme aj v osnovách školských a tak ďalej, aby sa tieto veci takýmto spôsobom riešili.“

Moderátor: „Rozumiem, nechajme zareagovať aj pána poslanca Kmeca a potom pána poslanca Valáška.“

Peter Kmec: „Súhlasím s tým, že šírenie dezinformácií sú súčasťou propagandy, ktorá je stará ako ľudstvo, takže sú to len nové formy. A samozrejme šírenie takejto propagandy prostredníctvom hoaxov a dezinformácií, a rozkladania spoločnosti je veľmi účinný nástroj hlavne toho agresora, útočníka, ktorý nemusí do toho vkladať veľké finančné alebo personálne zdroje, takže vlastne je to relatívne bezpečný nástroj útočenia. No a horšia je tá obrana predovšetkým v tom virtuálnom priestore, pretože ako bolo správne spomenuté, bude veľmi ťažko nájsť tú rovnováhu medzi kontrolou nad tokom informácií na internete. Je to relatívne jednoduchšie v tom fyzickom priestore. Tá trestnoprávna zodpovednosť sa lepšie vynucuje v tom fyzickom priestore ako vo virtuálnom, ale budeme sa musieť o tom baviť, ako preniesť aj tú účinnejšiu trestnoprávnu zodpovednosť na virtuálny priestor. Potom samozrejme otázka takzvanej balkanizácie internetu, že začať kontrolovať tie toky predovšetkým z tých vonkajších prúdov. Nehovorím teraz o čínskom alebo ruskom modeli, ale vedie sa tu diskusia medzi.“

Moderátor: „Čiže nie tok informácií, ale kontrola financovania zdrojov.“

Peter Kmec: „Áno, tie toky, áno, a prísun vlastne tej informácie ako produktu, a to je vlastne aj súčasť tej propagandy. Takže vedie sa tu debata medzi napríklad Francúzskom a Spojenými štátmi, ktoré majú trochu rozdielne názory nad kontrolou internetu, ale musíme to urobiť, pretože je to aj o stabilite, jednote a súdržnosti toho západného spoločenstva.“

Moderátor: „Ďakujem. Ešte pán poslanec Valášek.“

Tomáš Valášek: „Súhlasím s predrečníkmi, chýba aj tá poctivejšia spravodajská práca, aj zmyslupnejšia regulácia sociálnych sietí. Dodám dve veci. Jedna už bola naznačená. To, že sme my ako krajina a treba povedať, že priam unikátne zraniteľná voči ruskej propagande, keď si pozriete tie čísla, my sme fakt na tom horšie ako naši susedia, tak to má svoje konkrétne dôvody. Tie riešenia sú už spomínaná vzdelanostná reforma. Pokiaľ nebudeme ľudí viesť ku kritickému zmysľaniu nielen memorovaniu, ale tak, že so zdravou skepsou posudzovať, čo čítajú, čo sú to, čo je to, čo im tí ľudia podsúvajú, či to dáva zmysel, či to náhodou nie je lož, tak nikdy nebudeme voči propagande tak imúnni, ako by sme mali byť, lebo vždy sa niečo dostane von. Či je to bez ohľadu na to, ako dobre sú regulované siete, či ako dobre pracujú naše spravodajské služby. Mňa trápi v tejto súvislosti, že nielenže naše deti, ale aj napríklad naši pedagógovia sú na tom s kritickým myslením fakt zle. Šokujúci bol prieskum pred asi dvoma rokmi, že zhruba tretina pedagógov považuje Hlavné správy za dôveryhodný a dokonca, že svoj hlavný zdroj informácií. Tá druhá vec, čo treba spraviť a nehovorím to len preto, dokonca nie ani preto, že sa blížia voľby, je úprimne že lepšie hlasovať. Pretože je devastujúce, keď o, viete, je zlé, keď o ruské lži šíri nejaký nešťastník, čo sa za 500 eur nechá kúpiť a píše potom články pre Hlavné správy, ale je devastujúce, keď o tom hovorí bývalý trojnásobný premiér Robert Fico. Lebo ľudia, ktorí boli trojnásobní premiéri a sú vo vysokej politike, majú samozrejme oveľa väčšiu autoritu u ľudí. Čiže ak chceme proti ruskej propagande niečo urobiť, tak máme my voliči v rukách veľmi konkrétny nástroj. Zariadme, aby sa ľudia, ktorí sú najväčšou hlasnou trúbou ruskej propagandy, nedostali do parlamentu. Bodka.“

Moderátor: „Páni, ďakujem veľmi pekne. Ja si dovoľím jednu poznámku, vzhľadom na to, že to nebola klasická politická diskusia a nebolo to o opozícii verzus koalícii. Tak poviem, že sa teším, že sa dá viesť konštruktívna a zmysluplná debata na slovenskej politickej scéne aj vďaka tomu, že tu sedeli dlhoročný veľvyslanec pri NATO Tomáš Valášek, dlhoročný brannobezpečnostný expert Juraj Krúpa a dlhoročný veľvyslanec pri OSN Peter Kmec. Páni, ďakujem veľmi pekne.“

Juraj Krúpa: „Ďakujeme za pozvanie.“

Peter Kmec: „Ďakujeme za pozvanie. Ale chcem povedať, že áno, tá zahraničná politika, obranná bezpečnosť by mala byť súčasťou celospoločenského.“

Moderátor: „By mala byť asi nad tým politickým bojom koalície a opozície.“

Peter Kmec: „Nad tou politikou, áno. O to by sme sa mali snažiť.“

Moderátor: „Na tom sa zhodneme. Želám vám ešte peknú nedeľu.“

Juraj Krúpa: „Ďakujeme.“

Peter Kmec: „Ďakujeme.“

Moderátor: „No a vám ďakujem za pozornosť. Na budúci týždeň tu bude s vami kolega Rastó Iliev. Uvidíme, či dokáže dodržať slovo a splniť sľub, ktorý mi dal. My sa uvidíme o dva týždne. Prežite ešte pekný zvyšok nedele. Dovozenia.“